

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ,
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Ταχ. Δ/ση: Σταδίου 29
Ταχ. Κώδικας: 101 10 - Αθήνα
TELEFAX: 210 5203872
Πληροφορίες: Ζ. Αδαμοπούλου
Τηλέφωνο: 2131516472
e-mail: ypertns@ypakp.gr

Αθήνα, 21 Ιουνίου 2018
Αριθ. Πρωτ.: 535

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
Αθήνα

ΘΕΜΑ: Σχετικά με την προσωρινή μετεγκατάσταση και την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά.
ΣΧΕΤ: Η με αρ. πρωτ.6591/06-06-2018 ΕΡΩΤΗΣΗ.

Σε απάντηση του ανωτέρω σχετικού, που κατατέθηκε στη Βουλή από τον Βουλευτή κ. Χ. Θεοχάρη, σας πληροφορούμε τα εξής:

Η κοινωνική ένταξη των Ρομά και η εξασφάλιση αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης αποτελεί για την Κυβέρνηση και το Υπουργείο μας όχι απλά υποχρέωση, αλλά στρατηγική επιλογή. Έχουμε και την πολιτική βούληση και το σχέδιο να ξεπεράσουμε και να επιλύσουμε τα προβλήματα που μας κληροδότησαν οι προηγούμενες κυβερνήσεις, οι οποίες απέτυχαν παταγωδώς να αντιμετωπίσουν την ακραία φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό που βιώνουν οι Ρομά, παγιώνοντας τους ουσιαστικά ως πολίτες «δεύτερης κατηγορίας».

Στα πλαίσια υλοποίησης αυτής της στρατηγικής, συστήσαμε στο Υπουργείο την Ειδική Γραμματεία Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά, με τον ν. 4430/2016 (ΦΕΚ 205/ τ.Α΄/ 31-10-2016). Η αποστολή της, όπως αυτή καθορίζεται από τα άρθρα 42- 49 του προαναφερόμενου νόμου, είναι να συνεργάζεται με τις Περιφέρειες και τους Δήμους της χώρας τόσο για τη χαρτογράφηση των καταυλισμών, οικισμών και περιοχών διαβίωσης Ρομά όσο και για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση βιώσιμων λύσεων για τη σταδιακή εξάλειψη του φαινομένου των καταυλισμών, την ένταξη των Ρομά στον αστικό και κοινωνικό ιστό της περιοχής διαβίωσής τους και την βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης στις υποβαθμισμένες γειτονιές.

Η αρχική χαρτογράφηση των οικισμών και περιοχών διαβίωσης Ρομά με βασικό κριτήριο το χωρικό-οικιστικό σε συνδυασμό με τη νομολογία για τις μέχρι τότε διαδικασίες μετεγκαταστάσεων (βλ. Απόφαση ΣτΕ 4577/2015), την εμπειρία από παλαιότερες μετεγκαταστάσεις, τις καλές πρακτικές σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο και τις απόψεις της οργανωμένης κοινωνίας των ίδιων των Ρομά, κατέδειξαν την ανάγκη θέσπισης του κατάλληλου θεσμικού και κανονιστικού περιβάλλοντος που θα διασφαλίσει τόσο τη νομική ασφάλεια των παρεμβάσεων όσο και την επιχειρησιακή επάρκεια.

Απαντώντας στο πρώτο ερώτημά σας, σας γνωρίζουμε πως λήφθηκαν υπόψη τα βασικά μειονεκτήματα των όποιων προσπάθειών πραγματοποιήθηκαν μέχρι και τη θέσπιση του νέου πλαισίου τα οποία συνίστανται στα εξής : Η έλλειψη προετοιμασίας του τοπικού πληθυσμού, η μη πρόβλεψη για τη λειτουργία υποστηρικτικών κοινωνικών υπηρεσιών μέσα στους νέους οικισμούς, με απασχόληση των ίδιων των μελών από τον πληθυσμό προς μετεγκατάσταση, καθώς και η έλλειψη τοπικών σχεδίων δράσης για την κοινωνική ένταξη των Ρομά. Επίσης, διαπιστώθηκε η μη ύπαρξη του αναγκαίου πλαισίου για τις παρεμβάσεις επείγουσας ανάγκης προς βελτίωση των συνθηκών ατομικής και περιβαλλοντικής υγιεινής. Δεδομένων όλων των ανωτέρω και αφού προηγήθηκαν πολυάριθμες συναντήσεις εργασίας και ανοικτές διαβουλεύσεις με εμπλεκόμενες αρχές και εκπροσώπους της οργανωμένης κοινωνίας των Ρομά, θεσπίστηκε η διαδικασία του άρθρου 159 του ν. 4483/2017 και εκδόθηκε η εφαρμοστική ΚΥΑ (ΦΕΚ 412Β/12.2.2018), όπως τροποποιήθηκε με την Α.Π. οικ.28586/283/22.05.2018 (ΦΕΚ 1924/Β'/30.05.2018) και ισχύει. Συστάθηκε και λειτουργεί η Επιτροπή Προσωρινής Μετεγκατάστασης και η τεχνική ομάδα στήριξης των Δήμων. Σημειώνεται ότι, μέσα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, εγκρίθηκε και η πρώτη μετεγκατάσταση Ρομά σε οργανωμένο χώρο προσωρινής μετεγκατάστασης στο Δήμο Δελφών (ΦΕΚ 1276Β/10.4.2018).

Όπως αποτυπώνεται και στη συγκεκριμένη ΚΥΑ για τον Δήμο Δελφών (που αποτελεί και πιλοτική εφαρμογή για όλη τη χώρα), η προετοιμασία της μετεγκατάστασης περιλαμβάνει πλήρη τεκμηρίωση και αιτιολόγηση, τις αναγκαίες τεχνικές εκθέσεις, την αιτιολογική έκθεση για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης των Ρομά και τον σχεδιασμό της εγκατάστασης στη βάση συγκεκριμένων αρχών κοινωνικής κατοικίας. Επιπρόσθετα, θεσπίζεται συγκεκριμένος κανονισμός λειτουργίας της εγκατάστασης με συγκεκριμένο οργανωτικό πλαίσιο διαχείρισης και επιτήρησης. Εντός του οργανωμένου χώρου μετεγκατάστασης λειτουργεί ομάδα διαχείρισης που στελεχώνεται από ειδικό προσωπικό και άτομα από τον ωφελούμενο πληθυσμό, η οποία συνδέεται και συνεργάζεται με τις αρμόδιες υπηρεσίες του εκάστοτε Δήμου. Παράλληλα, οι ωφελούμενοι υπογράφουν συμφωνητικό και εντάσσονται σε εξειδικευμένο πρόγραμμα κοινωνικής στήριξης που παρέχεται από το Παράρτημα Ρομά του Κέντρου Κοινότητας που εδράζεται εντός της περιοχής παρέμβασης και παρέχει εξατομικευμένες υπηρεσίες στον ωφελούμενο πληθυσμό. Ως εκ τούτου, οι δικλίδες ασφαλείας αυτών των παρεμβάσεων είναι και θεσμικά και επιχειρησιακά κατοχυρωμένες και έρχονται να καλύψουν κενά και αστοχίες προσπαθειών του παρελθόντος. Επισημαίνουμε ότι, η δράση για τις δομές ατομικής και περιβαλλοντικής υγιεινής αφορά περιοχές διαβίωσης Ρομά όπου καταγράφονται αμιγείς και μικτοί καταυλισμοί και όπου επείγει η παροχή τέτοιων δομών για λόγους υγειονομικούς αλλά και στήριξης της σχολικής και ευρύτερης κοινωνικής ένταξης των παιδιών Ρομά. Η λειτουργία αυτών των δομών ανατίθεται στους Δήμους και προς τούτο προβλέπεται και επιχειρησιακή ομάδα υποστήριξης στην οποία συμμετέχει και ο ωφελούμενος πληθυσμός σε καθημερινή βάση. Οι δομές αυτές είναι απαίτηση και των ίδιων των Ρομά που διαβιούν στις συγκεκριμένες περιοχές μέχρι να υλοποιηθούν μετεγκαταστάσεις ή άλλη στεγαστική συνδρομή (επιδότηση ενοικίου).

Αναφορικά με το δεύτερο ερώτημά σας σχετικά με τις τροποποιήσεις της Εθνικής Στρατηγικής για τους Ρομά σας γνωρίζουμε ότι το εν λόγω κείμενο που απεστάλη τον Δεκέμβριο του 2011 περιείχε τις βασικές κατευθύνσεις που πρέπει να ληφθούν υπ' όψιν σε εθνικό επίπεδο κατά την άσκηση της σχετικής πολιτικής σύμφωνα με το πλαίσιο της Ε.Ε. αλλά και τις κατευθύνσεις της σχετικής ανακοίνωσης της Ε.Ε..

Η Ειδική Γραμματεία Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά, ως καθ' ύλην αρμόδιος κυβερνητικός φορέας για την υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς της εξειδικεύει την Εθνική Στρατηγική σε Επιχειρησιακό Σχέδιο (Action Plan) λαμβάνοντας υπ' όψιν την υφιστάμενη κατάσταση και τους βασικούς πυλώνες (στέγαση, εκπαίδευση, απασχόληση, υγεία) της εθνικής στρατηγικής. Στο πλαίσιο εξειδίκευσης της στρατηγικής, μέσω της διαμόρφωσης επιχειρησιακού προγράμματος, η Ειδική Γραμματεία δίνει το γενικό πλαίσιο και τις κατευθυντήριες γραμμές και παρέχει κατάλληλη στήριξη, ενώ η Τοπική Αυτοδιοίκηση (α' και β' βαθμού) ανταποκρίνεται, με βάση τις υφιστάμενες ανάγκες σύμφωνα και με την αρχή της επικουρικότητας. Στο πλαίσιο αυτό η Ειδική Γραμματεία εκπονεί εργαλεία - οδηγούς, όπως α) το υπόδειγμα τοπικού σχεδίου δράσης για την κοινωνική ένταξη των Ρομά προκειμένου για τη συγκέντρωση και επεξεργασία δεδομένων καθώς και την κατάρτιση συγκεκριμένων προτάσεων για έργα και δράσεις και β) τον οδηγό/ κατευθυντήριες οδηγίες για τη στέγαση και τις υποδομές. Η από πλευράς μας προσέγγιση γενικών κατευθύνσεων (top down process/approach) εμπλέκει τους δήμους ως φορείς υλοποίησης (Bottom-up process/ approach) δίδοντάς τους τη δυνατότητα συμμετοχής στο γενικό επιχειρησιακό σχεδιασμό παρεμβάσεων αλλά και στην ενεργοποίηση του συνόλου της τοπικής κοινότητας και των υπηρεσιών τους για τη συμβολή στις βασικές τομεακές δράσεις/πυλώνες της στρατηγικής.

Επιπλέον, η Ειδική Γραμματεία του Υπουργείου προωθεί συστηματικά και ανά θέμα τον διατομεακό και διυπουργικό συντονισμό και την οριζόντια και ανά επίπεδο συνεργασία για την υλοποίηση, κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο, των τομεακών και οριζόντιων παρεμβάσεων της, λαμβάνοντας υπ' όψιν τον πολύ-τομεακό και πολύ-θεματικό χαρακτήρα της δημόσιας πολιτικής για την κοινωνική ένταξη των Ρομά.

Τέλος σχετικά με το τρίτο ερώτημά σας, σας διαβεβαιώνουμε ότι η Εθνική Στρατηγική για τους Ρομά στην Ελλάδα, που σχεδιάστηκε και υλοποιείται από το Υπουργείο εναρμονίζεται με το πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης, το οποίο γενικά, θέτει ως προτεραιότητες

- Την αποτελεσματική αντιμετώπιση των προκαταλήψεων, των διακρίσεων και των εγκλημάτων ενάντια στον πληθυσμό Ρομά και Ταξιδευτών
- Την ανάδειξη καινοτόμων μοντέλων ολιστικής προσέγγισης για τις ευπαθείς ομάδες
- Την προώθηση καινοτόμων μοντέλων λύσεων σε τοπικό επίπεδο.

Το πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις Εθνικές Στρατηγικές για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά περιλαμβάνει, grosso modo, τις ακόλουθες θεματικές πολιτικές:

- Αποτελεσματικά Μέτρα πολιτικής με έμφαση στο σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και την ίση μεταχείριση
- Πρόσβαση στην Εκπαίδευση
- Πρόσβαση στην Απασχόληση
- Πρόσβαση στην υγεία
- Πρόσβαση στη στέγαση

Οι προαναφερθείσες πολιτικές υποστηρίζονται από οριζόντια μέτρα, όπως

- η αντιμετώπιση των διακρίσεων
- η προστασία των Παιδιών και Γυναικών Ρομά
- η εξάλειψη της φτώχειας και
- η ενδυνάμωση του πληθυσμού στόχου

ενώ απαραίτητες είναι και οι θεσμικές δομές, όπως το εθνικό σημείο επαφής, η τοπική αυτοδιοίκηση και ο μηχανισμός παρακολούθησης κι αξιολόγησης της πολιτικής.

Με βάση τα ανωτέρω, το σύνολο των δράσεων του Επιχειρησιακού Σχεδίου που εξειδικεύουν την Εθνική Στρατηγική, είναι συμβατό με τις απαιτήσεις τόσο του Συμβουλίου της Ευρώπης (ΣΤΕ) όσο και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ).

Σε επίπεδο ΣΤΕ, η Ειδική Γραμματεία συμμετέχει ενεργά στην Ad hoc Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για θέματα Ρομά και Ταξιδευτών του Συμβουλίου της Ευρώπης για ανταλλαγή απόψεων και καλών πρακτικών, ενώ πρόσφατα (22-25.5.2018) φιλοξένησε στην Αθήνα την 15^η ολομέλεια της προαναφερθείσας Επιτροπής με πολύ μεγάλη επιτυχία, σύμφωνα με τη σχετική ευχαριστήρια επιστολή του ΣΤΕ, η οποία εξήρε τα μέτρα πολιτικής και τα προγράμματα που έχουν αναληφθεί από πλευράς Γραμματείας στο πλαίσιο υλοποίησης της Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά.

Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, αξίζει να σημειωθεί ότι η υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής είναι απότοκος διαβουλεύσεων με τις καθ' ύλην αρμόδιες οργανικές μονάδες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Πιο συγκεκριμένα, σημειώνεται ότι η Ειδική Γραμματεία Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά συνεργάζεται με την αρμόδια Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης και Καταναλωτών που χειρίζεται τα θέματα των Ρομά και υποβάλλει σε αυτή, ετησίως, τη σχετική έκθεση προόδου, ενώ ταυτόχρονα συνεργάζεται και με την Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης για την εξειδίκευση των συγχρηματοδοτούμενων δράσεων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ).

Κατόπιν των ανωτέρω και προκειμένου για την πληρέστερη ενημέρωσή σας, θέτουμε υπ' όψιν σας ότι η Ειδική Γραμματεία έχει υποβάλει την ετήσια έκθεση πεπραγμένων έτους 2017, όπως από τον νόμο υποχρεούται με σχετική ανάρτηση στο πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ (<https://diavgeia.gov.gr/decision/view/%CE%A8128465%CE%981%CE%A9-0%CE%A5%CE%9C>

Η ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΘΕΑΝΩ ΦΩΤΙΟΥ